

НАЦИОНАЛНИ ПРИОРИТЕТИ И ЦЕЛИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА ОТ НАВОДНЕНИЯ

№ на действие	Наименование	Приложимост	Локални особености	Икономическа ефективност	Ефективност за постигане на целите на ПУРН	Ефективност за постигане на целите на ПУРБ	Синергичен ефект с РДВ	Степен на намаляване риска от наводнения	Класификация	
									Приоритетност	Времеви диапазон
Приоритет 1: Опазване на човешкия живот и на общественото здраве										
1.1.	Минимизиране броя на засегнатите и пострадали хора при наводнения	Действието ще има най-голям ефект в най-гъсто населените места – там, където има струпване на хора.	подходящи са действия в урбанизирани територии и/или такива в речните корита и заливаеми ивици по течението на реките преди населените места. По-голям резултат ще дадат действията в равнинните райони в сравнение с планинските, предвид по-бавното покачване на нивото и повечето време за реакция.	малка - има се предвид, че човешкият живот е висша ценност и в случая икономическите ползи не са водещи.	голяма - тъй като спасяването на човешкия живот е основна задача на плана	малка	не	голяма - за изпълнение на тази цел ще има най-много мерки и средства, поради което се очаква и намаляване на риска в най-голяма степен	критична - човешкият живот е първостепенна ценност	това са най-обемните дейности и задачи на ПУРН, които не могат да бъдат изпълнени в кратки срокове; едновременно обаче, има отделни мерки или групи такива, от които зависи животът на много хора, те са спешни и трябва да се изпълнят в кратки срокове.
1.2.	Осигуряване бързо отвеждане на водите при интензивни валежи и наводнения от урбанизираните територии	За осигуряване бързо връщане на живота в нормалните параметри в урбанизираната територия	В урбанизираните територии е необходима добре поддържана и работеща канализация с необходимите оразмерителни параметри и добре почистени речни легла поне в рамките на територията	голяма - бързо оттичане на водите, локализиране на щетите, връщане към приемливи условия на живот	голяма - спасяването на човешкия живот и намаляване на щетите и риска са основни задачи на плана	средна	да	голяма	умерена	Относително кратки до средносрочни. Необходимо е и финансово обезпечаване

1.3.	Възстановяван е на нормалните условия за живот	Водоснабдяването е с първостепенно значение, следвано от електрозахранването на населените места.	действията са най-ефективни в урбанизираните в най-висока степен територии; особено внимание към действията за защита от потенциално опасните язовири над инфраструктурни обекти.	средна - въпреки, че в случая целта е животът и здравето на хората, действието ще рефлектира и върху стопанската дейност, която е в пряка зависимост от действията, насочени преди всичко към живота на хората	средна - действията ще намалят риска и ще създадат условия за живот в засегнатия район	средна	слаб	средна добро планиране на населените места	умерена - предвид, че подпомага, създава условия за живот на хората	краткосрочни и спешни трябва да са действията за защита на обектите с първостепенно значение (болниците) и средносрочни - за другите обекти от тази група; краткосрочни и средносрочни са действията за намаляване на риска за водоснабдяването, средносрочни и дългосрочни са действията за другите обекти от тази група.
1.4.	Минимизиране броя на засегнатите обекти от социалната инфраструктура	сгради на болници, пощи, комуникационни центрове, общини и други подобни са жизнено важни в бедствени ситуации - колкото е по-голямо населеното място, толкова е по-голяма тяхната значимост.	общинските администрации, полицейските управления и болниците обикновено се намират в централните части на населените места; особено внимание трябва да се обърне на тези сгради, които са единствени за дадено населено място или за голям район.	средна - въпреки, че в случая целта е живота и здравето на хората, действието ще рефлектира и върху стопанската дейност, която е в пряка зависимост от запазването на функциите на администрациите и ще помогне за функциониране на предприятията в сферата на услугите и икономическия сектор.	средна - действията ще намалят риска и ще създадат условия за живот и стопанска дейност в засегнатите райони	слаб	не	малка - като се има предвид, че действията не целят най-вече спасяване на хората, а създаване на условия за живот	умерена - предвид, че подпомага, създава условия за живот на хората	краткосрочни и спешни трябва да са действията за защита на обектите с първостепенно значение (болниците) и средносрочни - за другите обекти от тази група.

Приоритет 2: По-висока степен на защита на критичната инфраструктура и бизнеса										
2.1.	Подобряване на защитата на обекти от техническата инфраструктура	Спирането, неизправното функциониране или разрушаването на елементи би имало сериозно негативно въздействие върху здравето и безопасността на населението, околната среда, националното стопанство или върху ефективното функциониране на държавното управление.	действията са най-ефективни в урбанизираните в най-висока степен територии; особено внимание към потенциално опасните язовири над населени места.	средна - въпреки че в случая целта е живота и здравето на хората, действието ще рефлектира и върху стопанската дейност, която е в пряка зависимост от доброто функциониране на критичната инфраструктура	средна - действията, насочени към елементите на критичната инфраструктура имат разнопосочен ефект и ще допринесат за постигане на целите на ПУРН	средна	слаб	голяма - те са пряко застрашени в случай на наводнения, като се има предвид замърсяването, което могат да предизвикат, са необходими адекватни действия за защита.	умерена - предвид, че подпомага, създава условия за живот на хората	средносрочни трябва да са действията за реконструкция и повишаване устойчивостта на елементите и дългосрочни - при необходимост от ново строителство и по-големи инвестиции
2.2.	Подобряване на защитата на значими стопански и културно-исторически обекти									

2.2.1	Подобряване на защитата на значими стопански обекти	Необходимо е да се защитят ТЕЦ, електроподстанции, компресорни газостанции и други подобни, които осигуряват работата на производствените предприятия	По правило тези обекти са в равнинни територии. Предвид тяхната голяма значимост, са необходими навременни и адекватни действия за защита.	голяма - предвид, че индустрията няма да може да работи и да произвежда без тези ключови обекти	голяма - предвид предотвратяване на последващо замърсяване с трудно предвидими последствия	среден	среден - намаляване на вероятността от възможно замърсяване на воден обект, земеделски площи и почвен слой	голяма	умерена - предвид, че подпомага, създава условия за стопанска дейност	краткосрочни - за най-неотложните и спешни действия за защита, които са залегнали в различни планове или е очевидно, че трябва да се изпълнят. Средносрочни и дългосрочни - за действията, които търпят отлагане и изискват повече финансови средства
2.2.2	Подобряване на защитата на значими културно-исторически обекти	Трябва да има действия за защита на историческото и културно наследство, което може да бъде безвъзвратно унищожено в случай на наводнения. (Трябва да опазим това богатство за бъдещите поколения).	поради разнообразието на тези обекти не може да се посочат локални особености. Действията трябва да са насочени към тяхната защита вкл. и за намаляване времето на заливане (на експозицията) с цел минимизиране на щетите.	малка - при спасяване на културното и историческото наследство на може да се търсят икономически ползи.	малка - в случая ефектът за ПУРН е малък, но защитата на този вид обекти е дълг към обществото и бъдещите поколения	малък	не	малка - като се има предвид, че действията не целят най-вече спасяване на хората	висока - тези действия са задължителни	краткосрочни и средносрочни действия за защита
Приоритет 3: Повишаване защитата на околната среда										
3.1.	Подобряване на защитата на канализационните системи	Градските канализационни системи (колектори и тръбопроводи, ПСОВ, КПС и заустващи колектори) подлежат на защита като значителен източник на замърсяване, вкл. и риск за човешкото здраве при спиране на работа и смесване на непречистените отпадъчни води с речните води.	Тези елементи на канализационната система - ПСОВ и КПС, по правило се намират в ниските места, а заустващите колектори контактуват с водни обекти	малка - като се има предвид, че отпадъчните води не биха довели до големи преки загуби за икономиката	голяма - предвид предотвратяване на последващо замърсяване с трудно предвидими последствия	голям	среден - предотвратяване влошаването на качествата на водите във водоприемниците	голяма - с важност за населените места без канализация или с лошо изпълнена канализация	критична - предвид, че освен околната среда, действията предпазват и човешкото здраве	краткосрочни - действия, които могат да се включат към изпълняваните все още "водни цикли" на населените места, както и за такива елементи (примерно КПС), които са доказани замърсители; средносрочни и дългосрочни - са действията, изискващи по-голяма подготовка и значително финансиране

3.2.	Подобряване на защитата на индустриалните обекти (основно IPPC и SEVESO обекти)	Предприятията от СЕВЕЗО-списъците, петролните бази и други подобни са значими и опасни източници на замърсяване в случай на наводнения с трудно предвидими последствия за околната среда и за хората.	като правило, тези предприятия се намират в равнините и са разположени в близост до големи водни обекти, т.е. рискът за наводнения е голям. Предвид голямата вреда и щети които могат да последват са необходими навременни и адекватни действия за защита.	голяма - предвид, че предпазвайки/опазвайки предприятието да не стане то източник на замърсяване; едновременно с това се създават условия за неговата непрекъсната работа.	голяма - предвид, че освен защитата на самите обекти, се постига и защита на хората и околната среда от следващо замърсяване	голям	голям - намаляване на вероятността от възможно замърсяване на воден обект и земни площи	голяма	умерена - в тези случаи, дейностите за защита са подпомагащи	краткосрочни - за най-неотложните и спешни действия за защита, които са залегнали в различни планове или е очевидно, че трябва да се изпълнят; средносрочни - за останалите дейности
3.3.	Минимизиране на засегнатите зони за защита на водите, защитени територии и защитени зони	Водоизточниците и СОЗ трябва да бъдат защитени като такива от първостепенна важност за хората и индустрията. Също така водите за къпане и чувствителните зони. Защитените зони и тези територии от НЕМ "Натура 2000" са най-чувствителни към въздействие (замърсяване и унищожаване в случай на наводнения), поради което трябва да бъдат извършени действия за тяхното опазване за бъдещите поколения	Водосборите, СОЗ и другите зони за защита на водите са потенциално застрашени от наводнения, като такива имащи директна връзка с водите; действията трябва да са насочени преди всичко към предотвратяване на преноса на замърсяване. Влажните зони и други ЗТ, съществуването на които зависи от водите, по правило са разположени във или контактуват с водни обекти, като такива, те са потенциално застрашени в случай на наводнения и за тяхната защита трябва да има съответни действия.	малка - тъй като целта на тези действия са околната среда и човешкото здраве и на втори план - икономиката.	средна - като се има предвид опазване на водата като жизненоважен ресурс и среда за обитание и предвид, че ЗТ не са основна цел на ПУРН	голям	среден - предотвратяване/намаляване на обхвата от възможно замърсяване на воден обект и принос за опазване на екологичното състояние на водните тела в ЗЗ/ЗТ	голяма	умерена - в тези случаи, дейностите за защита са подпомагащи	краткосрочни и средносрочни действия за защита
3.4.	Подобряване на водозадържащата способност на земеделски, горски и крайречни територии	Повече място за реката – повече сигурност за хората	Използването на различни задържателни обем площи било те земеделски, горски или крайречни, задържат определени водни количества за определено време. Наличието на такива обеми и територии позволява бавно и умерено покачване на водното ниво, предотвратявайки високи вълни и намаляване на	средна - все пак се засягат земеделски площи и горски масиви	средна - действията ще намалят риска в по-долните участъци и особено ако те са урбанизирани територии	среден	да - наред с намаляване на щети в последващите участъци, допринася за самопочистването на водите.	среден до голям в зависимост от конкретния участък	висока	средносрочни

			щети в последващите участъци, както и допринася за самопречистването на водите.							
Приоритет 4: Подобряване на подготвеността и реакциите на населението										
4.1.	Повишаване на подготвеността на населението за наводнения	Хората трябва да са подготвени и да реагират правилно в случай на наводнения, но те трябва и да свикнат с предизвикателствата на природата и да действат за самозащита. Изменената ситуация изисква нов подход и за целта трябва да се предвидят действия.	хората трябва да осъзнаят и да приемат риска, а тези които са избрали да живеят при повишен риск - да действат за своята защита и да приемат последствията.	средна	голяма - хората са основна цел на защитата и ПУРН трябва да предвиди всички възможни действия за тяхната подготвеност и обучение	среден	не	голяма	висока - хората, като участници в защитата трябва да са информирани и подготвени	краткосрочни и средносрочни - предвид належащата необходимост и дейности, не изискващи голямо финансиране
4.2.	Подобряване на реакциите на населението при наводнения	Предприемане на адекватни и навременни действия от населението	Масирани информационни кампании сред населението за действията в условията на наводнение. Обмен на навременна информация за потенциални опасности. При съмнение за възможност да се случи бедствие да бъде въведено денонощно наблюдение на язовирните стени, речни корита и диги, където водните количества приближават критичните стойности.	голяма	голяма - познанията и подготвеността на населението за спасяването на човешкия живот и намаляване на щетите и риска са основни задачи на плана	среден	да	голяма	критично - ако няма подготовка на населението за навременни адекватни реакции ще настъпи хаос и суматоха и с лоши последици	краткосрочни и спешни трябва да са действията за подготовка на населението

Приоритет 5: Подобряване на административния капацитет за УРН										
5.1.	Създаване на съвременна нормативната уредба за устройственото планиране на териториите и УРН	Предвид променената ситуация и предизвикателствата на природата, трябва да бъдат преразгледани и променени законите и подзаконовите документи за устройственото планиране, строителството, превантивната и оперативната защита и други, имащи отношение към наводненията.	Едновременно с подготовката на новите нормативни документи, трябва да се създаде ефективна система на всички нива за контрол на изпълнението им.	голяма - като се има предвид, че действията ще са адекватни на ситуацията и ще се избегнат нови жертви и икономически щети.	голяма - предвид, че защитата от наводнения трябва да се преразгледа и постави на нови основи	голям	Където е необходимо да се синхронизира с духа на РДВ	голяма	висок - действията изграждат основата и са предпоставка за по-ефективна защита	краткосрочни и средносрочни - предвид належащата необходимост и дейности, не изискващи голямо финансиране

5.2.	Осигуряване на оперативна информация за УРН	Предоставяне на актуална информация навреме и на всички	Централизираното събиране, обработване, анализ и обмен на информацията ще позволи взимане на ефективни и навременни решения за управление и правилно разпределение на задачите между всички участващи в УРН	голяма - като се има предвид, че навременната информация ще доведе до навремени действия, които ще са адекватни на ситуацията и ще се избегнат нови жертви и икономически щети.	голяма - предоставяне на навременна и подходяща информация води до спасяването на човешкия живот и намаляване на щетите и риска са основни задача на плана	голям	голям - намаляване на вероятността от възможно замърсяване на водени обекти	голяма	много висока - действието е от изключителна важност предвид, че без информация и компетентни специалисти, не може да се посрещнат новите предизвикателства на природата	краткосрочни / средносрочни
5.3.	Повишаване на квалификацията на персонала, ангажиран с УРН	Като се има предвид измененията на климата и големите щети, които предизвикват наводненията, трябва да има адекватни действия за повишаване на институционалния капацитет, за техническо обезпечаване и за финансово осигуряване на дейностите - на първо място за превенция.	доказано от практиката е, че най-ефективни са действията на ниво речен басейн или подбасейн. На този принцип трябва да се действа за мониторинга на водите, за изграждане на системи за ранно предупреждение, за укрепване на компетентните администрации и т.н.	голяма - предвид, че след изпълнение на действията, ще има добри и технически обезпечени институции и хора/експерти за ефективно противодействие на предизвикателствата на природата.	голяма - немислима е защитата без да има точни, достоверни и навреме получени данни за водите, както и без компетентни институции, които да анализират и действат своевременно	голям	голям - косвен ефект за поддържане на добро екологично състояние на водите	голяма	много висока - действията са от изключителна важност предвид, че без информация и компетентни специалисти, не може да се посрещнат новите предизвикателства на природата	краткосрочни и средносрочни - предвид належащата необходимост и дейности, не изискващи голямо финансиране
5.4.	Минимизиране на риска от наводнения по водното течение за целия речен басейн	Принципът на солидарността е основен – действията за защита в една част на басейна не трябва да влошават условията в друга.	За достигане на общи съгласувани действия в рамките на национални и трансгранични водни басейни	голям - необходимо е насърчаването на мерки за защита от наводнения за целия водосбор на речният басейн, надхвърляйки регионални и национални граници	голяма - тъй като обхващането на целия речен басейн е основна задача на плана	голяма - тъй като обхващането на целия речен басейн е основна задача на плана	голям - основен постулат на РДВ	голяма	висока - тези действия са задължителни	постоянен

5.5.	Осигуряване адекватно реагиране на публичните институции при наводнения	Особеностите са първо национални и след това локални. Без връзка и синхрон между нивата ще настане хаос. Необходима е добра координация между всички структури, участващи в спасяването и преодоляването на последиците от наводненията.	На базата на конкретни примери на ситуации при наводнения, действията на различните държавни институции трябва да са ясно разписани и спазвани.	голяма - това означава проактивна дейност на всички нива на управление и координация между отговорните институции при УРН	голяма - тъй като адекватното реагиране на публичните институции води до изпълнение на основните задачи на плана	средна	да - ако не се изпълни действието, последиците са непредсказуеми	голяма	висока - тези действия са задължителни	постоянен
*	Критичната инфраструктура е система или части от нея, които са от основно значение за поддържането на жизненоважни обществени функции, здравето, безопасността, сигурността, икономическото или социалното благосъстояние на населението и чието нарушаване или унищожаване би имало значителни негативни последици за България. Сектори с критична инфраструктура са енергетиката, транспортът, ИКТ, околната среда, земеделието и храните, здравеопазването и т. н. (общо 19 сектора и 23 под-сектора).									